

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

JAARVERSLAG 2005: FOCUS OP CRIMINALITEIT EN GEVANGENIS

Meeste EU-landen melden toename van drugsdelicten

(24.11.2005 LISSABON) Overtredingen van de drugswetgeving ('drugsdelicten') zijn sinds het einde van de jaren negentig in de meerderheid van de **25 EU-lidstaten** en **Noorwegen** toegenomen, aldus het **EU-drugsagentschap (EWDD)** in zijn in Brussel gepresenteerde **Jaarverslag 2005 over de stand van de drugsproblematiek in Europa** ⁽¹⁾.

Deze opwaartse trend in 20 landen in de periode 1998–2003 is volgens het agentschap het meest uitgesproken in **Estland** en **Polen**, waar de gerapporteerde drugsdelicten respectievelijk vertien- en verdrievoudigd zijn ⁽²⁾. In enkele landen – **België, Spanje, Italië, Malta, Oostenrijk** en **Slovenië** – zijn de aangiften van dergelijke delicten in 2003 echter afgenomen.

Drugsgelateerde criminaliteit is een ruim begrip, dat volgens het **EWDD** naar een uiteenlopende reeks delicten kan verwijzen: strafbare feiten begaan onder invloed van drugs, delicten begaan om drugsgebruik te bekostigen en strafbare feiten begaan in het kader van de illegale drugsmarkten. In de **EU** bestaan er echter alleen gestandaardiseerde data over overtredingen van de drugswetgeving, die dan nog door middel van zeer verschillende rapportageprocedures zijn verzameld.

In de meeste **EU-lidstaten** vertegenwoordigt drugsgebruik of -bezit (voor persoonlijk gebruik) het grootste deel van de drugsdelicten met percentages die variëren van 39% in **Polen** tot 87% in **Oostenrijk** en het **Verenigd Koninkrijk (VK)**. In een paar landen haalt het dealen of handelen in drugs het hoogste percentage: 46% in **Luxemburg** en 91% in **Tsjechië**.

Drugsdelicten hebben meer en meer betrekking op cocaïne

Het percentage drugsdelicten waarbij cocaïne betrokken is, is volgens de beschikbare gegevens in de periode 1998–2003 gestegen. Dit percentage vertoont aanzienlijke verschillen van land tot land, variërend van 1% in **Tsjechië** en **Litouwen** tot 32% in **Italië** (enkel drugshandel delicten). Alleen **Duitsland** meldt een daling van het percentage cocaïne gerelateerde delicten in deze periode.

Cannabis blijft in de meeste **EU-lidstaten** de meest genoemde drug in drugsdelicten. Het percentage drugsdelicten dat betrekking heeft op cannabis is sinds 1998 gestegen in **Duitsland, Spanje, Frankrijk, Ierland, Litouwen, Luxemburg, Malta** en **Portugal**. Het is hetzelfde gebleven in **België, Tsjechië, Nederland, Slovenië, Zweden** en het **VK** en het is gedaald in **Italië** en **Oostenrijk**.

Heroïne gerelateerde delicten zijn in de periode 1998–2003 afgenomen in alle rapporterende landen, behalve in **Oostenrijk** en het **VK**, waar zij zijn toegenomen.

Tot een derde van de gevangenen heeft in de gevangenis drugs geïnjecteerd

Volgens het jaarverslag variëren de ramingen betreffende het injecteren van drugs in de gevangenis sterk: van minder dan 1% tot 34% van de gevangenen, afhankelijk van de bestudeerde gevangenispopulatie. Dit betekent

dat bij de populaties waarin het verschijnsel het meest voorkomt, een op de drie gevangenen in de gevangenis heeft geïnjecteerd. Hieruit blijkt het grote belang van schadebeperkende maatregelen om de verspreiding van besmettelijke ziekten (bijvoorbeeld HIV, hepatitis C) tegen te gaan.

Alle EU-lidstaten, Noorwegen, Bulgarije en Roemenië zorgen er nu voor dat drugsgebruikers in de gevangenis hulp – zij het van zeer verschillende aard en toegankelijkheid – kunnen krijgen. Een opmerkelijke trend is volgens het jaarverslag de toenemende erkenning dat gevangenen dezelfde rechten als de rest van de bevolking hebben op het gebied van toegang tot gezondheidszorg, met inbegrip van hulp bij en behandeling van drugsproblematiek. Zo worden onder meer drugsvrije programma's, detoxificatiebehandelingen, substitutiebehandelingen, counseling en voorlichting aangeboden.

Drugsbehandelingsopties voor gevangenen, in het bijzonder substitutiebehandeling, zijn volgens het jaarverslag nog altijd beperkt. Echter, in **Spanje** krijgt 82% van de probleemgebruikers van opiaten substitutiebehandeling in de gevangenis. Landen die een 'aanzienlijke toename' van de beschikbaarheid van dit soort behandeling melden, zijn onder meer **Frankrijk** (hoofdzakelijk buprenorfine) en **Ierland**.

Een toenemend aantal landen opteert voor behandeling in plaats van gevangenisstraf

In een speciaal hoofdstuk over alternatieven voor gevangenisstraf constateert het **EWDD** dat de gevangenis 'een bijzonder negatief effect' op veel probleemgebruikers kan hebben. De meeste **EU-lidstaten** en **Noorwegen** hebben wetten aangenomen waarin een aantal alternatieven is opgenomen die gevangenisstraffen kunnen uitstellen, voorkomen, vervangen of aanvullen (bijvoorbeeld gemeenschapswerk, rijverbod, behandeling van drugsverslaving).

Een specifiek alternatief betreft behandeling, waarbij het agentschap erop wijst dat er nu een 'brede politieke consensus' bestaat om drugsgebruikende delinquenten in plaats van gevangenisstraf behandeling op te leggen. De gevangenen zijn volgens het jaarverslag in veel landen overbevolkt; opteren voor behandeling kan dan efficiënter blijken te zijn dan een strafrechtelijke veroordeling. Deze optie wordt veel toegepast bij drugsverslaafden, omdat deze nu algemeen worden beschouwd als patiënten met een behandelbare medische en psychosociale stoornis.

Wetgevers bieden vooral voor kwetsbare jonge drugsgebruikers behandeling als alternatief aan. Toch zijn nog altijd maar heel weinig behandelingsprogramma's afgestemd op de behoeften van jonge delinquenten. **Duitsland, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk** en het **VK** zijn de enige landen die melding maken van selectieve preventieve programma's voor delinquenten die voor het eerst worden veroordeeld (hoofdzakelijk cannabisgebruikers). In het kader van deze programma's worden psychologische hulp, training en counseling aangeboden.

Volgens **Wolfgang Götz, directeur van het EWDD**, 'kan het opleggen van behandeling in plaats van gevangenisstraf aan drugsgebruikende delinquenten bijdragen tot een vermindering van de criminaliteit en van andere negatieve effecten en kan het personen met drugsproblemen helpen om hun gezondheid en sociaal welzijn te verbeteren'. Hij voegt daaraan toe 'dat deze aanpak alleen maar kan slagen bij adequate behandelingsfaciliteiten. Ook de motivatie van de zijde van de delinquent is essentieel voor succes.'

In het nieuwe EU-drugsactieplan 2005–2008 wordt de **lidstaten** verzocht alternatieven voor gevangenisstraf voor drugsgebruikers die drugsgelateerde delicten begaan, doeltreffend te gebruiken en verder te ontwikkelen.

Noten

⁽¹⁾ Zie *2005 Statistical Bulletin*, tabel DLO-1.

⁽²⁾ Een wetswijziging in Polen in 2000 kan hebben bijgedragen tot de toename van de aangiften van drugsdelicten in dat land.